

A környezetismereti tartalmak tantárgyközi beépítésének jó gyakorlatai az általános iskola 1-2. osztályában

Az elmúlt években számos változást figyelhattunk meg az oktatásban. Átalakultak a tankönyvek, változott az átadandó tudás mennyisége és minősége, lezajlott a Nemzeti Alaptanterv és a hozzá tartozó kerettantervek módosítása. A minden tantárgyat érintő oktatási reform a környezetismeret kapcsán is jelentős változásokat eredményezett.

A környezetismeret korábban az alsó tagozat mind a négy osztályában oktatott, a magasabb szintű természettudományokat előkészítő tantárgy volt. Erre épült 5–6. osztályban a természetismeret (NAT 2012, Kerettanterv 2012). A 2020-as NAT alapján a környezetismeret külön tárgyként csak 3-4. osztályban kerül bevezetésre (heti 1-1 órában), 1-2. évfolyamon elsősorban a magyar nyelv és irodalom tanulási területének tudásbővítést és olvasásfejlődést segítő olvasmányaiba (1–2. évfolyam) ágyazva jelentkezik, esetleg egyes tartalmi elemei más tantárgyakba is integrálhatók. Tanításának célja is megváltozott, az ismeretátadással szemben a készségfejlesztés került fókuszba (NAT 2020).

A módosított alaptanterv célja egy a korábbinál koherensebb, jobban egymásra épülő tanterv kialakítása, gyakorlatorientáltabb, a természettudományos gyakorlati készségeket fejlesztő tananyag kidolgozása, a tanulók környezethez és természethez kötődő pozitív gondolkodásának és attitűdjének fejlesztése (NAT 2020 idézi Angyal 2020).

A pedagógusok számára ugyanakkor mindez nagy kihívást jelent. Első és második osztályban fel kell ismerniük a tantárgyközi lehetőségeket, kapcsolódási pontokat (matematika, olvasás, etika), adott esetben együtt kell működni kollégákkal, mindez komplexebb szemléletet, rugalmasságot, nyitottságot követel. A már jól megszokott frontális osztálymunka sem elég, biztosítani kell a gyerekek számára a felfedezés örömeit, a cselekvő tapasztalatszerzést, hogy az ismeretanyag valóban a fejlesztés eszközévé válhasson (Konrád, 2020).

Kutatásunk célja, hogy megvizsgáljuk, hogyan sikerült megbirkóznia a pedagógusoknak a környezetismeret tantárgyat érintő változásokkal. Kíváncsiak vagyunk arra, hogy mennyire sikerült alkalmazkodniuk a NAT komplexebb szemléletéhez, milyen megoldási stratégiák születtek az általános iskola 1-2. osztályában a környezetismereti tartalmak tantárgyközi beépítésére.

Kutatási módszernek a kérdőíves megkérdezést választottuk. Saját szerkesztésű online kérdőívet alkalmaztunk. A kérdőívek kitöltése folyamatban van, az eredményeket a konferencián szeretnénk bemutatni.